C/2025/3977

20.8.2025

RÅDETS HENSTILLING

af 8. juli 2025

om Tjekkiets økonomiske, sociale, beskæftigelsesmæssige, strukturelle og budgetmæssige politikker

(C/2025/3977)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 ([1]), særlig artikel 3, stk. 3,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

Generelle betragtninger

(1) I forordning (EU) 2024/1263, som trådte i kraft den 30. april 2024, præciseres formålet med rammen for økonomisk styring, som tager sigte på dels at fremme sunde og holdbare offentlige finanser, bæredygtig og inklusiv vækst samt modstandsdygtighed gennem reformer og investeringer, dels at forhindre uforholdsmæssigt store offentlige underskud. Det fastsættes i forordningen, at Rådet og Kommissionen foretager multilateral overvågning inden for rammerne af det europæiske semester i overensstemmelse med målsætningerne og bestemmelserne i TEUF. Det europæiske semester indbefatter navnlig udformning samt overvågning af gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger. Forordningen fremmer desuden det nationale ejerskab til finanspolitikken, og der lægges større vægt på det mellemfristede sigte sammen med en mere effektiv og sammenhængende håndhævelse. Hver medlemsstat skal forelægge Rådet og Kommissionen en national mellemfristet plan for finans- og strukturpolitiske tiltag, som indeholder medlemsstatens finanspolitiske tilsagn samt reform- og investeringstilsagn og dækker en periode på fire eller fem år, afhængigt af den nationale valgperiodes varighed. Nettoudgiftskursen ([2]) i disse planer skal opfylde kravene i forordningen, herunder kravene om, at den offentlige gæld skal bringes eller fastholdes på en troværdig nedadgående kurs ved udgangen af tilpasningsperioden, eller at den skal forblive på et forsvarligt niveau under 60 % af bruttonationalproduktet (BNP), og at det offentlige underskud skal bringes og/eller fastholdes under traktatens referenceværdi på 3 % af BNP på mellemlang sigt. Hvis en medlemsstat giver tilsagn om at gennemføre et sæt relevante reformer og investeringer i overensstemmelse med kriterierne i forordningen, kan tilpasningsperioden forlænges med op til tre år.

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Nettoudgifter som defineret i artikel 2, nr. 2), i forordning (EU) 2024/1263: »nettoudgifter«: offentlige udgifter, eksklusive i) renteudgifter, ii) diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, iii) udgifter til EU-programmer, der fuldt ud modsvares af indtægter fra EU-midler, iv) nationale udgifter til medfinansiering af programmer finansieret af Unionen, v) konjunkturbestemte elementer af udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse samt vi) engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger.

(2) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 ([3]), som oprettede genopretnings- og resiliensfaciliteten, trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelse af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af Unionen. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker bidrager den til økonomisk og social genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige reformer og investeringer, navnlig reformer og investeringer, der fremmer den grønne og den digitale omstilling og gør medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i Unionen og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder.

(3) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 ([4]) (»REPowerEU-forordningen«), der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på at udfase Unionens afhængighed af importen af fossile brændstoffer fra Rusland. Dette bidrager til at opnå energisikkerhed og diversificere Unionens energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringskapaciteten og energieffektiviteten. Tjekkiet tilføjede et nyt REPowerEU-kapitel til sin nationale genopretnings- og resiliensplan for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene.

(4) Den 1. juni 2021 indgav Tjekkiet sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af nævnte forordnings artikel 19 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingsretningslinjerne i bilag V. Den 8. september 2021 vedtog Rådet en gennemførelsesafgørelse om godkendelse af vurderingen af Tjekkiets genopretnings- og resiliensplan ([5]), som blev ændret den 16. oktober 2023 i henhold til artikel 18, stk. 2, for at ajourføre det maksimale finansielle bidrag til den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte samt for at tilføje kapitlet om REPowerEU ([6]). Tilrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, har vedtaget en afgørelse om, at Tjekkiet på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål for den samme reform eller investering ikke er blevet tilbagerullet.

(5) Den 21. januar 2025 vedtog Rådet på grundlag af en henstilling fra Kommissionen en henstilling om godkendelse af Tjekkiets nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag ([7]). Planen blev forelagt i overensstemmelse med artikel 11 og artikel 36, stk. 1, litra a), i forordning (EU) 2024/1263, dækker perioden 2025-2028 og beskriver en finanspolitisk tilpasning over en periode på fire år.

(6) Den 26. november 2024 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2025, hvori Tjekkiet ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilken der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet samt et forslag til den fælles rapport om beskæftigelsen 2025, hvori gennemførelsen af beskæftigelsesretningslinjerne og principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder analyseres. Rådet vedtog henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet den 13. maj 2025 ([8]) og den fælles rapport om beskæftigelsen den 10. marts 2025.

(7) Den 29. januar 2025 offentliggjorde Kommissionen konkurrenceevnekompasset, som udgør en strategisk ramme med henblik på at styrke EU's globale konkurrenceevne i de næste fem år. Kompasset indeholder tre omstillingsforudsætninger for bæredygtig økonomisk vækst: i) innovation, ii) dekarbonisering og konkurrenceevne og iii) sikkerhed. For at mindske innovationskløften vil EU fremme den industrielle innovation, støtte vækst i opstartsvirksomheder gennem initiativer såsom opstarts- og opskaleringsstrategien for EU og fremme anvendelsen af avancerede teknologier som f.eks. kunstig intelligens og kvantecomputing. For at skabe en grønnere økonomi har Kommissionen præsenteret en omfattende handlingsplan for energi til overkommelige priser og en aftale om ren industri, som skal sikre, at omstillingen til ren energi forbliver omkostningseffektiv og konkurrencevenlig — særligt

([3]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Rådets gennemførelsesafgørelse af 8. september 2021 om godkendelse af vurderingen af Tjekkiets genopretnings- og resiliensplan (ST 11047/21 INIT; ST 11047/21 ADD 1).

([6]) Rådets gennemførelsesafgørelse af 16. oktober 2023 om ændring af gennemførelsesafgørelsen af 8. september 2021 om godkendelse af vurderingen af Tjekkiets genopretnings- og resiliensplan (ST 13383/23 INIT; ST 13383/23 ADD 1).

([7]) Rådets henstilling af 21. januar 2025 om godkendelse af Tjekkiets nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag (EUT C, 2025/666, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/666/oj).

([8]) Rådets henstilling af 13. maj 2025 om den økonomiske politik i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

for energiintensive sektorer — og er en drivkraft for vækst. Unionen er fast besluttet på at styrke sine globale handelspartnerskaber, diversificere sine forsyningskæder og sikre adgang til kritiske råstoffer og rene energikilder for at mindske afhængighedsforholdene og øge sikkerheden. Disse prioriteter understøttes af horisontale katalysatorer, som består i reguleringsmæssig forenkling, uddybning af det indre marked, finansiering af konkurrenceevne, en opsparings- og investeringsunion, fremme af færdigheder og kvalitetsjob samt bedre koordinering af EU-politikker. Konkurrenceevnekompasset er afstemt med det europæiske semester, hvilket sikrer, at medlemsstaternes økonomiske politikker stemmer overens med Kommissionens strategiske målsætninger, og at der således skabes en fælles tilgang til økonomisk styring, der fremmer bæredygtig vækst, innovation og modstandsdygtighed i hele Unionen.

(8) I 2025 forløber det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker fortsat sideløbende med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten. At gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne fuldt ud er fortsat et vigtigt element i opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, eftersom planerne bidrager effektivt til at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger, der er udstedt i de senere år. Disse landespecifikke henstillinger er fortsat lige relevante for vurderingen af de ændrede genopretnings- og resiliensplaner i overensstemmelse med artikel 21 i forordning (EU) 2021/241.

(9) De landespecifikke henstillinger for 2025 dækker centrale økonomipolitiske udfordringer, som ikke håndteres i tilstrækkelig grad gennem de foranstaltninger, der indgår i genopretnings- og resiliensplanerne, idet der tages hensyn til relevante udfordringer identificeret i de landespecifikke henstillinger fra 2019-2024.

(10) Den 4. juni 2025 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Tjekkiet 2025. Heri foretages der en vurdering af Tjekkiets fremskridt med efterlevelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, og der gøres status over Tjekkiets gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse udpeges i landerapporten de mest presserende udfordringer, som Tjekkiet står over for. Rapporten indeholder også en vurdering af Tjekkiets fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af Unionens overordnede mål for 2030 vedrørende beskæftigelse, færdigheder og bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling.

Vurdering af den årlige statusrapport

(11) Den 21. januar 2025 rettede Rådet en henstilling til Tjekkiet med følgende maksimale vækstrater i nettoudgifterne: 4,5 % i 2025, 2,5 % i 2026, 2,6 % i 2027 og 2,9 % i 2028, hvilket svarer til maksimale kumulerede vækstrater – beregnet med 2023 som basisår – på 10,1 % i 2025, 12,9 % i 2026, 15,8 % i 2027 og 19,2 % i 2028. Den 30. april 2025 forelagde Tjekkiet sin årlige statusrapport ([9]) om overholdelsen af de anbefalede maksimale vækstrater i nettoudgifterne og om gennemførelsen af reformer og investeringer som reaktion på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af de landespecifikke henstillinger under det europæiske semester. Den årlige statusrapport afspejler også Tjekkiets halvårlige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af Tjekkiets genopretnings- og resiliensplan, jf. artikel 27 i forordning (EU) 2021/241.

(12) Ruslands angrebskrig mod Ukraine og dens følgevirkninger udgør en eksistentiel udfordring for Den Europæiske Union. Kommissionen har anbefalet en koordineret aktivering af stabilitets- og vækstpagtens nationale undtagelsesklausul for at støtte EU's bestræbelser på at sikre en hurtig og betydelig forøgelse af forsvarsudgifterne, og Det Europæiske Råd bifaldt forslaget på sit møde den 6. marts 2025. Efter Tjekkiets anmodning af 22. maj 2025 vedtog Rådet den [dato; EUT: Indsæt venligst datoen 8. juli 2025] på grundlag af en henstilling fra Kommissionen en henstilling om tilladelse til Tjekkiet til at afvige fra og overskride de anbefalede maksimale vækstrater i nettoudgifterne ([10]).

(13) Ifølge data valideret af Eurostat ([11]) faldt Tjekkiets offentlige underskud fra 3,8 % af BNP i 2023 til 2,2 % i 2024, mens den offentlige gæld steg fra 42,5 % af BNP ved udgangen af 2023 til 43,6 % ved udgangen af 2024. Ifølge Kommissionens beregninger svarer denne udvikling til en vækstrate i nettoudgifterne på 0,0 % i 2024. Ifølge den årlige statusrapport anslår Tjekkiet, at væksten i nettoudgifter udgjorde 2,8 % i 2024. Kommissionen anslår, at væksten i nettoudgifter var lavere end antaget i den årlige statusrapport. Forskellen mellem Kommissionens

([9]) De årlige statusrapporter 2025 findes på: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([10]) Rådets henstilling af 8. juli 2025 om tilladelse til Tjekkiet til at afvige fra de maksimale vækstrater i nettoudgifterne som fastsat af Rådet i henhold til forordning (EU) 2024/1263 (aktivering af den nationale undtagelsesklausul) (EUT C, C/2025/3962, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3962/oj).

([11]) Eurostat – euroindikatorer, 22.4.2025.

beregninger og de nationale myndigheders skøn skyldes Kommissionens registrering af engangsudgifter for 2023, hvilket skaber et højere udgangspunkt for 2024, samt virkningen af diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden på grund af metodologiske forskelle mellem Tjekkiet og Kommissionen. Ifølge Kommissionens estimater var den finanspolitiske kurs ([12]), som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, kontraktiv med 2,4 % af BNP i 2024.

(14) Ifølge den årlige statusrapport forventes der i det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for Tjekkiets budgetfremskrivninger, en realvækst i BNP på 2,0 % i 2025, mens HICP-inflationen ventes at ligge på 2,3 % i 2025. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes det reale BNP at stige med 1,9 % i 2025 og 2,1 % i 2026, mens HICP-inflationen ventes at ligge på 2,2 % i 2025 og 2,0 % i 2026.

(15) Ifølge den årlige statusrapport ventes det offentlige underskud at forblive på 2,2 % af BNP i 2025, mens den offentlige gældskvote ventes at stige til 44,5 % ved udgangen af 2025. Denne udvikling svarer til en vækst i nettoudgifterne på 3,3 % i 2025. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 forventes der et offentligt underskud på 2,3 % af BNP i 2025. Ifølge Kommissionens beregninger svarer dette til en vækst i nettoudgifterne på 4,0 % i 2025. Disse højere fremskrivninger af nettoudgiftsvæksten i forhold til den årlige statusrapport skyldes Kommissionens lavere prognose for den nationale medfinansiering af EU-programmer i 2025 og Kommissionens lavere registrering af engangsudgifter i 2025. Ifølge Kommissionens estimater forventes den finanspolitiske kurs, som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, at være stort set neutral i 2025. Den offentlige gældskvote ventes at stige til 44,5 % ved udgangen af 2025. Stigningen i gældskvoten i 2025 afspejler hovedsagelig den negative offentlige saldo, som delvis opvejes af væksten i det nominelle BNP.

(16) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 forventes der at blive finansieret offentlige udgifter med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten svarende til 0,6 % af BNP i 2025 sammenlignet med 0,4 % af BNP i 2024. De udgifter, der finansieres med ikketilbagebetalingspligtig støtte fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, vil muliggøre investeringer af høj kvalitet og produktivitetsfremmende reformer, uden at dette har direkte indvirkning på Tjekkiets offentlige saldo og offentlige gæld.

(17) Tjekkiets offentlige forsvarsudgifter udgjorde 0,9 % af BNP i 2021, 1,0 % af BNP i 2022 og 1,2 % af BNP i 2023 ([13]). Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes forsvarsudgifterne at udgøre 1,3 % af BNP i både 2024 og 2025. Dette svarer til en stigning på 0,4 procentpoint af BNP i forhold til 2021. I den periode, hvor den nationale undtagelsesklausul er aktiveret (2025-2028), har Tjekkiet mulighed for at omprioritere de offentlige udgifter eller øge de offentlige indtægter, således at de varigt højere forsvarsudgifter ikke bringer den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang sigt i fare.

(18) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes nettoudgifterne i Tjekkiet at stige med 4,0 % i 2025 og med 4,0 % i 2024 og 2025 samlet set. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes væksten i nettoudgifter i Tjekkiet i 2025 at ligge under den anbefalede maksimale vækstrate, både årligt og samlet set for 2024 og 2025.

(19) Den årlige statusrapport indeholder ingen budgetfremskrivninger efter 2025. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 et offentligt underskud på 2,2 % af BNP i 2026. Denne udvikling svarer til en vækst i nettoudgifterne på 4,8 % i 2026. Ifølge Kommissionens estimater forventes den finanspolitiske kurs, som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, at være stort set neutral i 2026. Den offentlige gældskvote ventes ifølge Kommissionen at stige til 45,4 % ved udgangen af 2026. Stigningen i gældskvoten i 2026 afspejler hovedsagelig den negative offentlige saldo, som delvis opvejes af væksten i det nominelle BNP.

([12]) Den finanspolitiske kurs bestemmes ud fra den årlige ændring i den underliggende offentlige budgetstilling. Den bruges til at bedømme den økonomiske impuls fra finanspolitiske tiltag, både dem, der finansieres nationalt, og dem, der finansieres over EU-budgettet. Den finanspolitiske kurs måles som forskellen mellem i) den potentielle vækst på mellemlang sigt og ii) ændringen i de primære udgifter ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden og inkl. udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde.

([13]) Eurostat, offentlige udgifter opdelt efter formålsklassifikationen for offentlig forvaltning og service (COFOG). På grund af metodologiske forskelle mellem COFOG- og NATO-definitionerne kan udgifter baseret på COFOG-definitionen afvige fra de udgifter, der er baseret på NATO-definitionen.

Vigtigste politiske udfordringer

(20) Skatte- og socialsikringssystemet lægger en tung byrde på lavindkomstgrupper. Lavindkomstgrupper får ofte ringe eller ingen økonomisk fordel af at arbejde på grund af høje sundheds- og socialsikringsbidrag (ikke fradragsberettigede) og ydelser, der falder, i takt med at indkomsten stiger. Tjekkiet har en af de højeste skattekiler — forskellen mellem arbejdstagernes nettoløn og deres omkostninger for arbejdsgiverne — i EU for en enlig arbejdstager med 50 % af gennemsnitslønnen og uden børn, og denne har været stigende i over 10 år. I Tjekkiet ligger inaktivitets- og arbejdsløshedsfælderne (beskatning af personer, der kommer ind på arbejdsmarkedet) over EU-gennemsnittet, hvilket afholder lavindkomst- og deltidsansatte fra at arbejde. En tilpasning af skatten på arbejde for at mindske byrden for lavtlønnede vil bringe flere mennesker fra disse husstande ind på arbejdsmarkedet, herunder fra uformelle eller usikre arbejdsordninger til formel og normal beskæftigelse. Hvis dette kombineres med større brug af underudnyttede miljø- og ejendomsbeskatningsinstrumenter, vil skattesystemet blive mere vækstfremmende.

(21) Tjekkiets samlede skatteindtægter i forhold til BNP lå betydeligt under EU-gennemsnittet i 2023 (34 % i forhold til EU-gennemsnittet på 39 %). En forøgelse af andelen af skatter, der er mindre skadelige for væksten, er en mulighed for at støtte økonomisk vækst og finanspolitisk holdbarhed. Løbende ejendomsskatter er nogle af de skatter, der er mindst skadelige for væksten, men indtægterne fra løbende ejendomsskatter er meget lave og udgør 0,2 % af BNP (i forhold til EU-gennemsnittet på 0,9 % af BNP i 2023). På trods af den lille stigning i de løbende ejendomsskatter i 2024 og i de kommende år som en andel af BNP er systemet med løbende ejendomsbeskatning af bygninger og enheder stadig baseret på ejendommens størrelse, hvilket fører til ulige beskatning af ejendomme af samme værdi, samtidig med at beskatningen ikke udvikler sig i overensstemmelse med ejendomsværdierne. Indførelsen af et system for ejendomsskat, som bygger på ejendomsværdier, der er afstemt med markedsværdierne, vil gøre det muligt for Tjekkiet regelmæssigt at ajourføre ejendomsværdierne. Hvis dette kombineres med elementer til beskyttelse af lavindkomsthusstande, vil det øge skattens effektivitet som et redskab til at afbøde stigninger i ejendomspriserne og til at udnytte boligmassen optimalt. Dette vil igen forbedre boligernes prisoverkommelighed og borgernes mulighed for at flytte efter arbejdet og dermed støtte den økonomiske vækst og yderligere øge indtægterne fra løbende ejendomsskatter. I 2024 blev ejendomsskattesatserne gennemsnitligt forhøjet med ca. 80 %. Desuden blev kommunernes mulighed for at tilpasse skatteindtægterne til inflationen og ikke til ændringer i ejendomsværdien udvidet gennem anvendelse af koefficienter og indeksering af skattesatserne.

(22) Tjekkiets strukturelle budgetsaldo er faldet fra at være tæt på balance i gennemsnit i 2014-2019 til - 1,7 % i 2024. Dette skyldtes permanente foranstaltninger såsom nedsættelse af den personlige indkomstskat og stigninger i pensioner og forsvarsudgifter, som ikke blev finansieret af en tilsvarende indtægtsstigning. I 2023 og 2024 vedtog Tjekkiet lovgivningsmæssige reformer som reaktion på den langvarige landespecifikke henstilling om pensioner. Reformerne hæver den lovbestemte pensionsalder til 67 år frem mod 2056, bremser væksten i nytildelte pensioner, reducerer den maksimale varighed af førtidspensionering og strammer betingelserne for førtidspensionering. Disse foranstaltninger forventes at øge den faktiske pensionsalder og begrænse stigningen i de offentlige pensionsudgifter på lang sigt med 1,9 procentpoint af BNP ([14]). En fuldstændig gennemførelse af de nyligt vedtagne pensionsreformer vil bidrage til at mindske det aldringsrelaterede udgiftspres og de deraf følgende risici for den finanspolitiske holdbarhed.

(23) Der er fortsat risici for den finanspolitiske holdbarhed. Fra 2025 har erhvervsaktive pensionister ret til en rabat på socialforsikring. Støtte til beskæftigelsesegnetheden for ældre arbejdstagere, der ikke modtager alderspension, baseret på en korrekt cost-benefit-analyse af, hvad der motiverer personer tæt på pensionsalderen til at arbejde længere, ville yderligere mindske risiciene for den finanspolitiske holdbarhed.

(24) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og med kriterium 2.2 i bilag V til samme forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Disse forventes at bidrage effektivt til at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger. Det er afgørende at afslutte den effektive gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, inden for

([14]) https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

denne stramme tidshorisont for at styrke Tjekkiets langsigtede konkurrenceevne gennem den grønne og den digitale omstilling og samtidig sikre social retfærdighed. Kommissionens meddelelse NextGenerationEU — Frem mod 2026, der blev vedtaget den 4. juni 2025, præciserer den gældende tidsplan for facilitetens afslutning og indeholder en vejledning til medlemsstaterne om, hvordan de kan maksimere gennemførelsen senest den 31. august 2026, herunder om, hvordan de yderligere kan strømline deres genopretnings- og resiliensplaner, fastsætter, hvilke vigtigste muligheder der skal overvejes, når de revideres, og understreger betydningen af omhyggelig fælles planlægning forud for indgivelsen af de sidste betalingsanmodninger i 2026. Tjekkiet har allerede gjort fremskridt med gennemførelsen af reformerne og investeringerne i sin genopretnings- og resiliensplan. For at opfylde tilsagnene i genopretnings- og resiliensplanen senest i august 2026 er det vigtigt, at Tjekkiet intensiverer gennemførelsen af reformer og investeringer ved at sætte ind over for relevante udfordringer. Udnyttelsen af genopretnings- og resiliensmidler hæmmes navnlig af begrænset administrativ kapacitet i nogle af gennemførelsesorganerne. Dette er særlig synligt på områder, der kræver mere ekspertise, såsom den grønne og den digitale omstilling. Udnyttelsen er også begrænset af den lave og ineffektive anvendelse af finansielle instrumenter sammen med utilstrækkeligt målrettet tilskudsstøtte. Det er fortsat afgørende, at lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og andre relevante interessenter inddrages systematisk for at sikre et bredt ejerskab til og således en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen.

(25) Tempoet i gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i Tjekkiet, som omfatter støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Fond for Retfærdig Omstilling (FRO), Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og Samhørighedsfonden, er taget til. Det er vigtigt at fortsætte bestræbelserne på at sikre en hurtig gennemførelse af disse programmer og samtidig opnå de størst mulige konkrete resultater. Tjekkiet har allerede truffet foranstaltninger inden for rammerne af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken for at styrke konkurrenceevne og vækst og samtidig styrke den sociale samhørighed. Samtidig står Tjekkiet fortsat over for udfordringer, herunder manglende styrkelse af landets innovationspotentiale ved f.eks. at investere i kritiske teknologier og et stigende pres på boligområdet samt manglen på kvalificeret arbejdskraft og misforholdet mellem udbudte og efterspurgte færdigheder. I henhold til artikel 18 i forordning (EU) 2021/1060 skal Tjekkiet — som led i midtvejsgennemgangen af fondene under samhørighedspolitikken — gennemgå hvert enkelt program under hensyn til bl.a. de udfordringer, der blev identificeret i de landespecifikke henstillinger fra 2024. Ved de forslag fra Kommissionen, som blev vedtaget den 1. april 2025 ([15]), blev fristen for indgivelse af vurderingen — for hvert program – af resultatet af midtvejsgennemgangen forlænget til efter den 31. marts 2025. Forslagene skaber desuden større fleksibilitet med hensyn til at bidrage til at fremskynde programgennemførelsen og øge incitamenterne for medlemsstaterne til at afsætte samhørighedspolitiske midler til fem af Unionens prioriterede strategiske områder, nemlig konkurrenceevne inden for strategiske teknologier, forsvar, boliger, vandresiliens og energiomstilling, og til investeringer i færdigheder i prioriterede sektorer, samtidig med at der fortsat fokuseres på personer i de mest sårbare situationer i ESF+-programmer.

(26) Platformen for strategiske teknologier for Europa (STEP) giver mulighed for at investere inden for en central strategisk EU-prioritet ved at styrke EU's konkurrenceevne. STEP kanaliseres gennem 11 eksisterende EU-fonde. Medlemsstaterne kan også bidrage til InvestEU-programmet, som støtter investeringer i prioriterede områder. Tjekkiet kan udnytte disse initiativer bedst muligt til at støtte udviklingen eller fremstillingen af kritiske teknologier, herunder rene og ressourceeffektive teknologier.

(27) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen og andre EU-midler er rettet mod, bør Tjekkiet effektivt håndtere de resterende udfordringer i forbindelse med dekarbonisering, offentlig forvaltning, erhvervsklima samt færdigheder og uddannelse.

(28) Tjekkiet har indledt omfattende reformer af den offentlige sektor for at forbedre dens virkemåde, herunder ændringer af tjenestemandslovene, både på nationalt og regionalt plan, som indførte tidsgrænser for ledende stillinger og mere fleksibel rekruttering. Der er dog stadig systemiske udfordringer med hensyn til at tiltrække, fastholde og udvikle kvalificerede fagfolk, navnlig inden for ekspert-, ledelses- og IT-roller. Fragmenteret forvaltning af menneskelige ressourcer og forholdsvis lave lønninger i den offentlige sektor underminerer den offentlige forvaltnings konkurrenceevne som arbejdsgiver. Reformernes potentielle virkninger er ikke blevet fulgt tilstrækkeligt, og det er vanskeligt at spore fremskridt på grund af begrænsede data. Det er afgørende at styrke kapaciteten i Tjekkiets offentlige forvaltning til at tiltrække, fastholde og udvikle talent for at øge tjenesternes effektivitet og kvalitet og dermed styrke konkurrenceevnen og den økonomiske udvikling.

(29) Selv om resultaterne i den offentlige sektor er forblevet forholdsvis stabile, påvirker mangler i den strategiske planlægning, koordinering på tværs af afdelinger og evidensbaseret politikudformning fortsat politikkernes kvalitet og sammenhæng. Manglen på en omfattende ramme for langsigtet investeringsplanlægning undergraver gennemførelsen og virkningen af politikkerne. En styrkelse af den strategiske styring og nedbrydning af siloer i afdelingerne vil forbedre sammenhængen i og gennemførelsen af politikkerne.

([15]) Forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om ændring af forordning (EU) 2021/1058 og (EU) 2021/1056 for så vidt angår særlige foranstaltninger til at adressere strategiske udfordringer i forbindelse med midtvejsgennemgangen (COM (2025) 123 final).

(30) Det fremgår af konkurrenceevnekompasset, at alle institutioner på EU-plan, nationalt plan og lokalt plan skal yde en betydelig indsats for at skabe enklere regler og hurtigere administrative procedurer. Kommissionen har fastsat ambitiøse mål for reduktion af den administrative byrde – mindst 25 % generelt og mindst 35 % for SMV'er — og har indført nye redskaber, som skal hjælpe med at nå disse mål, bl.a. systematisk stresstestning af EU-lovgivningen og øget dialog med interessenter. Tjekkiet er også nødt til at yde en indsats for at opfylde disse ambitioner. 72 % af virksomhederne mener, at kompleksiteten af de administrative procedurer er et problem for deres virksomhed, når de driver forretning i Tjekkiet ([16]).

(31) Der er fortsat udfordringer med hensyn til den offentlige forvaltnings gennemførelseskapacitet. Processer såsom fysisk planlægning er fortsat komplekse og langsomme og udgør en stor hindring for erhvervsklimaet, konkurrenceevnen og den økonomiske udvikling. Dette er hovedårsagerne til, at Tjekkiet havde det syvendemindste byggeareal pr. person med udstedte tilladelser i EU i 2023. De bremser virksomhederne ved at forsinke og øge omkostningerne ved erhvervsudvikling, forsinke udrulningen af digital højhastighedsinfrastruktur, øge energiomkostningerne som følge af langsom modernisering af energiinfrastrukturen og mindske arbejdskraftens mobilitet på grund af det utilstrækkelige udbud af økonomisk overkommelige boliger. Boligernes økonomiske overkommelighed forværres yderligere af suboptimale skatteincitamenter, som ikke tilskynder til arealanvendelse, subsidierer boligkøb snarere end byggeri og prioriterer kortsigtede lejemål frem for langsigtede lejemål. Reglerne for fysisk planlægning er særligt byrdefulde i de store byer, hvor det kan tage over et årti at ajourføre en byplan. Der er behov for reformer for at fremskynde processen, navnlig ved at tilpasse kompetencerne og differentiere planlægningskravene mellem små og store byggeområder. Sådanne foranstaltninger kan i væsentlig grad forbedre effektiviteten og responsiviteten i byudviklingen. Selv om der er gjort fremskridt med hensyn til den retlige ramme og i et vist omfang med hensyn til digitalisering, er de positive virkninger endnu ikke synlige i praksis. Yderligere forbedring af digitaliseringen og kapaciteten og forvaltningen af byggekontorer kan bidrage til at fremskynde processen.

(32) Tjekkiets fragmenterede kommunale forvaltning er en betydelig udfordring for konkurrenceevnen, da den begrænser den administrative effektivitet og den effektive anvendelse af EU-midler, navnlig for små kommuner og lokale interessenter. Selv om en ny retlig ramme for kommunale fællesskaber til en vis grad vil kunne levere fælles tjenester og personale, har udbredelsen været meget begrænset. En styrkelse af det tværkommunale samarbejde, herunder ved at styrke anvendelsen af den nye retlige ramme for kommunale fællesskaber, professionalisering af indkøbspraksis og mere støtte til modtagerne (gennem projektledere, fælles serviceplatforme og vejledning), vil øge den lokale forvaltnings kapacitet og effektivitet og styrke den regionale samhørighed.

(33) Tjekkiet har et uudnyttet potentiale til at styrke konkurrenceevnen, ikke mindst i strukturelt berørte regioner. Tab af konkurrenceevne har været særligt synligt i strukturelt berørte regioner (regionerne Karlovarský, Ústecký og Moravskoslezský), hvilket kommer til udtryk i nettoudstrømningen af unge. Der mangler effektiv støtte til opbygning af disse regioners administrative kapacitet.

(34) De tjekkiske husholdninger har en højere opsparingsrate end EU-gennemsnittet, idet kontanter og indlån udgør 42,7 % af husholdningernes aktiver, hvilket er over EU-gennemsnittet. Mobilisering af disse aktiver gennem kapitalmarkederne til finansiering af den hårdt tiltrængte dekarboniseringsproces og digitaliseringen af økonomien kan frigøre yderligere finansiering til virksomheder, hvis vigtigste finansieringskilder er intern virksomhedsfinansiering og banklån. En forøgelse af den nuværende andel (på 6,6 %) af børsnoterede aktier og obligationer i blandingen af finansieringskilder til virksomheder kan øge Tjekkiets konkurrenceevne betydeligt og mindske virkningen af inflationen på husholdningernes opsparing.

(35) Det er fortsat afgørende at udnytte offentlig finansiering til at mobilisere privat finansiering til støtte for konkurrenceevnen. Tjekkiet har stadig en lav udnyttelsesgrad for finansielle instrumenter såsom revolverende instrumenter, der støttes af Samhørighedsfonden (2,36 % i forhold til EU-gennemsnittet på 9 %). Desuden viste erfaringerne med gennemførelsen af finansielle instrumenter under genopretnings- og resiliensfaciliteten, at der er betydelig mulighed for at forbedre og udvide anvendelsen af disse instrumenter for at tilskynde til private investeringer i den tjekkiske økonomi og støtte omstillingen væk fra tilskudsstøtte. Den nationale udviklingsbank fungerer dog fortsat under sit fulde potentiale med begrænset slagkraft sammenlignet med tilsvarende banker i EU og utilstrækkelig administrativ kapacitet. En styrkelse af den nationale udviklingsbank vil bidrage til at frigøre dens potentiale til at afhjælpe markedssvigt og mangel på risikovillig kapital til at fremme innovation uden at fortrænge private finansielle institutioner.

([16]) »Virksomhedernes holdning til korruption i EU«, Flash-rapport, Eurobarometerrapport (april 2024).

(36) Støtte til økosystemet for spin-off-virksomheder og nystartede virksomheder, herunder virksomhedsetablering, -opskalering og -ekspansion, er fortsat afgørende for at fremskynde vækst og innovation. Der er fortsat udfordringer for nystartede virksomheder, da de oplever vanskeligheder med at sikre finansiering samt mangel på kvalificeret arbejdskraft og komplekst bureaukrati. Tjekkiske virksomheder nævner stadig kompleksiteten af administrative processer som en væsentlig hindring for at drive forretning (72 % i forhold til EU-gennemsnittet på 66 %), herunder nystartede virksomheder, der ikke anvender aktieoptionsordninger for medarbejdere, fordi rammen ikke afspejler virksomhedernes reelle behov. For at gøre innovative tjekkiske virksomheder mere attraktive og konkurrencedygtige vil det være nyttigt at øge støtten til nystartede virksomheder og spinoff-virksomheder ved at frigøre finansiering, gøre dem mere attraktive for kvalificerede arbejdstagere og mindske den administrative byrde, navnlig ved at optimere rammerne for aktieoptionsordninger for medarbejdere.

(37) Tjekkiets innovationsresultater hæmmes fortsat af ineffektiv teknologi- og videnoverførsel og af svage forbindelser mellem den akademiske verden og erhvervslivet. De offentlige udgifter til forskning og udvikling, der finansieres af virksomhederne, udgør stadig kun ca. halvdelen af EU-gennemsnittet (0,024 % af BNP i forhold til EU-gennemsnittet på 0,050 %) og har på det seneste været faldende, hvilket demonstrerer den lave grad af samt incitamenterne til samarbejde mellem den akademiske verden og erhvervslivet. Dette vejer tungt på overførslen af forskningsresultater til økonomien og begrænser Tjekkiets innovationskapacitet. Det fremgår f.eks. af det lave antal patentansøgninger, der ligger under EU-gennemsnittet (patentansøgninger indgivet i henhold til patentsamarbejdstraktaten beløb sig til i alt 0,7 pr. milliard EUR af BNP i 2022 i forhold til EU-gennemsnittet på 2,8). Foranstaltninger til strukturel forbedring og styrkelse af teknologioverførsel i Tjekkiet, der specifikt har til formål at gøre teknologioverførsel mere effektiv og lette oprettelsen af spinoffs, kan bidrage til at tackle denne udfordring.

(38) Der er plads til at forbedre den måde, hvorpå den offentlige støtte til innovative virksomheder organiseres. Kun en tredjedel af de virksomheder, der konsekvent beskæftiger sig med FoU, anvender indirekte offentlig støtte i form af FoU-skatteincitamenter, og endnu færre små og unge virksomheder anvender incitamenterne. Foranstaltninger til forbedring af dette bør kombineres med foranstaltninger til at gøre FoU-skattefradraget mere attraktivt for virksomhederne og mindske bureaukratiet.

(39) Siden begyndelsen af den russiske invasion af Ukraine har Tjekkiet tacklet sin store afhængighed af import af fossile brændstoffer fra Rusland ved at diversificere sine gasforsyninger. Ikke desto mindre er Tjekkiet fortsat stærkt afhængigt af importerede fossile brændstoffer, idet kul, olie og gas udgør henholdsvis 28,7 %, 25 % og 15 % af landets energimiks i 2023. Desuden tegner transportsektoren sig for den største andel af det endelige energiforbrug (30,9 % af det samlede energiforbrug) efterfulgt af husholdningernes energiforbrug (28,2 %) og industriens energiforbrug (26,2 %). Landets betydelige afhængighed af disse brændstoffer udsætter det for prisstigninger med betydelige negative virkninger for husholdningerne og den energiintensive industri. For at mindske afhængigheden af fossile brændstoffer er det afgørende at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi med særligt fokus på vedvarende energi i stor skala. Et andet centralt element er at fremskynde investeringer i dekarboniseringen af varmesektoren og industrien.

(40) Tjekkiet har været i gang med at reformere sin lovgivningsmæssige ramme for anvendelsen af vedvarende energikilder, men der er behov for yderligere incitamenter og betydelige investeringer for at skabe stabilitet og forudsigelighed på markedet. Dette vil også tiltrække yderligere private investeringer i vedvarende energi. Auktioner over vedvarende energi og anvendelsen af elkøbsaftaler er stadig meget begrænsede i Tjekkiet, hvor den første virksomhedsaftale blev indgået i 2021. Lancering af elauktioner og udvikling af langsigtede kontrakter kan muliggøre vækst i større projekter inden for vedvarende energi ud over traditionelle støtteordninger og også skabe muligheder for, at energiintensive industrier kan dekarbonisere.

(41) Den begrænsede kapacitet i Tjekkiets distributionsnet og behovet for at opgradere nettet hæmmer fortsat den hurtige udbredelse af og tempoet i investeringerne i vedvarende energikilder. Selv om Tjekkiet for nylig har vedtaget reformer, der har til formål at nedbringe nettilslutningskøerne og øge gennemsigtigheden, ligger investeringerne fortsat under det niveau, der er nødvendigt for at håndtere tilslutningen af nye vedvarende energikilder, øget elektrificering, udvikling af elektromobilitet, og det niveau, der er nødvendigt for at forbedre fossilfrie fleksibilitetstjenester såsom energilagringssystemer og udvikling af intelligente målere. Elektricitetsdatacentret har igangsat aktiviteter med henblik på energideling. Den sidste fase, som gør det muligt at levere fleksibilitetstjenester, står imidlertid over for forsinkelser i gennemførelsen.

(42) Tjekkiets energiintensitet er en af de højeste i EU, hvilket betyder, at landet ville drage fordel af at øge energibesparelserne ved at fokusere på gennemgribende renoveringer. På trods af de nuværende renoveringsstøtteprogrammer er bygningers endelige energiforbrug fortsat højt, især i offentlige bygninger. Dette skyldes til dels det høje prisforhold mellem el og gas, som tilskynder til anvendelse af gas til opvarmning og fjerner incitamentet til at

skifte til varmepumper og elektrificering. En intensivering af indsatsen for at dekarbonisere varmesektoren og yde støtte til opvarmning og køling baseret på vedvarende energi ville tilskynde til produktion af rene teknologier i Tjekkiet (f.eks. varmepumper). Anvendelsen af innovative finansielle instrumenter såsom kontrakter om energimæssig ydeevne kunne fremskynde den langsommelige renovering af offentlige bygninger og understøtte Tjekkiets indsats for at nå sit 2030-mål om at reducere bygningers energiforbrug med 8 % i forhold til 2020-niveauet.

(43) Konkurrenceevnen og produktiviteten begrænses af mangel på arbejdskraft. Tjekkiet kunne øge beskæftigelsesfrekvensen for kvinder med små børn, da der er en lav beskæftigelsesfrekvens for kvinder flere år efter fødslen. Selv om skattefradragene for den ikkeerhvervsaktive ægtefælle i 2024 var begrænset til personer, der passer børn op til 3 år, afholder skatte- og socialsikringssystemet stadig lavtlønnede forældre, hovedsagelig mødre, fra at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Høje skattefradrag for ikkeerhvervsaktive ægtefæller og familieydelser, der tilskynder den lavestlønnede forælder til at tage lange orlovsperioder, afholder forældre, navnlig mødre, fra at arbejde eller søge arbejde. Beskatningen af sekundære forsørgeres indkomst lå over EU-gennemsnittet i 2023 og over skattekilen for enlige på samme lønniveau. Hvis den lavestlønnede forælder tilskyndes til at arbejde eller søge arbejde, vil det også medføre flere indtægter til støtte for de sociale sikringsfonde og de offentlige finanser generelt.

(44) Andelen af kvinder, navnlig kvinder med små børn, på arbejdsmarkedet er også begrænset af manglen på førskoleundervisning og børnepasning samt langtidspleje. Forældre til børn under fire år har vanskeligt ved at finde børnepasning, og som følge heraf afholder den forælder, der tjener mindst, sig fra at arbejde. Den kønsbetingede forskel i beskæftigelsesfrekvensen for kvinder mellem 25 og 34 år var 36,1 procentpoint i 2024 (i forhold til et EU-gennemsnit på 25,2 procentpoint), hvilket svarer til næsten 67 000 færre kvinder i arbejde, end hvis Tjekkiet lå på niveau med den gennemsnitlige kønsbetingede forskel i beskæftigelsesfrekvensen i EU.

(45) Mangel på arbejdskraft og manglende overensstemmelse mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer er fortsat en presserende udfordring, der hæmmer den tjekkiske økonomis konkurrenceevne. Disse udfordringer kan afhjælpes ved at lette jobskifte, herunder foranstaltninger såsom at øge prisoverkommeligheden af boliger eller reformere lovregulerede erhverv for at mindske de store hindringer for erhvervsmæssig certificering. Desuden er Tjekkiet det EU-land, der har modtaget den største tilstrømning pr. indbygger af personer, der er fordrevet fra Ukraine, og som er under midlertidig beskyttelse. Over 50 % af de fordrevne ukrainere arbejder i mindre kvalificerede stillinger, end de gjorde i Ukraine, og sproget angives som en klar hindring. Omkring 30 % oplyser desuden, at manglende anerkendelse af kvalifikationer er en hindring for at få et bedre job. En forenkling af processen for anerkendelse af udenlandske kvalifikationer og en forøgelse af arbejdsmarkedsdeltagelsen for underrepræsenterede grupper, herunder personer, der er fordrevet fra Ukraine, og som er under midlertidig beskyttelse, samt romaer, kan lette presset på arbejdsmarkedet.

(46) Deltagelsen i og gennemførelsen af videregående uddannelser er faldende, hvilket forværrer manglen på kvalificeret arbejdskraft. Gennemførelsen af videregående uddannelser blandt de 25- til 34-årige har været faldende siden 2021 og er den fjerdelaveste i EU (33,5 % i forhold til EU-gennemsnittet på 44,2 %), hvilket er langt fra EU's mål på 45 %. I perioden 2016-2021 faldt antallet af indskrevne studerende med 11,6 %, og frafaldsprocenten er konstant høj.

(47) Høje frafaldsprocenter, navnlig inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM), og faldende tilmelding til STEM-programmer siden 2017 illustrerer systemiske udfordringer. I 2022 dimitterede kun 11,9 kvinder ud af 1 000 personer i alderen 20-29 år inden for STEM-fagene, hvilket er under EU-gennemsnittet på 15,1. Manglen på tilstrækkelig karrierevejledning og økonomisk støtte til studerende er blandt drivkræfterne bag høje frafaldsprocenter på tjekkiske videregående uddannelsesinstitutioner.

(48) Tjekkiet har mangel på almene sekundærskoler og begrænsede muligheder for, at eleverne kan skifte mellem almene og specialiserede uddannelsesforløb, hvilket begrænser deres muligheder for at gennemføre en videregående uddannelse. Selv om de studerendes interesse for gennemførelse af videregående uddannelser er steget kraftigt i løbet af de seneste 30 år, har antallet af almene sekundærskoler ikke holdt trit med efterspørgslen. Manglen på almene sekundærskoler tvinger eleverne til at tilmelde sig mindre konkurrencedygtige erhvervsskoler, hvilket fører til tidlig specialisering. Selv om to tredjedele af de personer, der afslutter en erhvervsuddannelse, tilmelder sig en videregående uddannelse, er deres gennemførelsesprocent lavere end for de studerende på almene forløb, hvilket bidrager til et

konsekvent lavt gennemførelsesniveau for de videregående uddannelser. For at tackle disse udfordringer har Tjekkiet for nylig bebudet skridt til at skabe nye veje, der kombinerer almene og faglige fag, og søger at modernisere erhvervsuddannelsesprogrammerne for at bringe dem i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov. For bedre at forberede studerende, der har afsluttet en uddannelse på sekundærtrinnet, på arbejdsmarkedet og støtte deres overgang til videregående uddannelse kan yderligere forbedringer fokusere på i) at udvide arbejdsbaserede læringsmuligheder, ii) at lette overgangen fra skole til arbejde, iii) at forbedre elevernes muligheder for at skifte mellem almen uddannelse og erhvervsuddannelse på sekundærtrinnet, iv) at øge kapaciteten i almene sekundærskoler og v) at diversificere og udvide adgangen til videregående uddannelse,

HENSTILLER, at Tjekkiet i 2025 og 2026 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. øge de samlede forsvars- og sikkerhedsudgifter og styrke det overordnede forsvarsberedskab, samtidig med at gældsholdbarheden sikres, i overensstemmelse med Det Europæiske Råds konklusioner af 6. marts 2025; overholde de maksimale vækstrater i nettoudgifterne som henstillet af Rådet den 21. januar 2025 og samtidig gøre brug af muligheden i henhold til den nationale undtagelsesklausul for at øge forsvarsudgifterne; reducere skattebyrden for lavtlønnede arbejdstagere; øge indtægterne fra løbende ejendomsskatter; forbedre incitamenterne for personer, der er tæt på pensionsalderen, til at fortsætte med at arbejde

2. i lyset af de gældende frister for en rettidig gennemførelse af reformer og investeringer inden for rammerne af forordning (EU) 2021/241 fremskynde gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet; fremskynde gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken (EFRU, FRO, ESF+, Samhørighedsfonden), idet der bygges på de muligheder, som midtvejsgennemgangen giver, hvor det er relevant; udnytte EU-instrumenterne bedst muligt, herunder mulighederne under InvestEU og platformen for strategiske teknologier for Europa, med henblik på at øge konkurrenceevnen

3. styrke Tjekkiets offentlige forvaltnings evne til at tiltrække og fastholde kvalificeret personale og udvikle talent, navnlig for at tiltrække personer med analytiske og ledelsesmæssige færdigheder og IT-færdigheder; styrke evnen til strategisk styring for at forbedre sammenhængen på tværs af politikker; forenkle byplanlægningen og mindske den administrative byrde ved at forbedre digitaliseringen, kapaciteten og forvaltningen af byggekontorer; tilskynde til og forenkle samarbejdet mellem kommunale forvaltninger; yde støtte til opbygning af administrativ kapacitet og målrette denne støtte mod strukturelt berørte regioner

4. styrke kapitalmarkederne, virksomhedernes adgang til ikkebankmæssig finansiering og betingelserne for opsparing, investeringer og innovation ved at fremme husholdningernes investering på kapitalmarkederne og ved at forbedre eksisterende langsigtede opsparingsprodukters effektivitet med hensyn til at mobilisere nye langsigtede investeringer; tilskynde institutionelle investorer til at investere i børsnoterede og ikkebørsnoterede aktier samt venturekapital og private equity; øge anvendelsen af finansielle instrumenter, herunder ved at styrke den nationale udviklingsbanks kapacitet til at mobilisere privat finansiering for at fremme konkurrenceevnen og dekarboniseringen af økonomien; støtte oprettelsen af nystartede virksomheder og spinoffvirksomheder, f.eks. ved at forbedre lovgivningen om aktieoptionsordninger for medarbejdere; fremme innovation, herunder ved at lette teknologioverførsel fra den akademiske verden til erhvervslivet; udnytte potentialet i FoU-skattefordele bedre til at stimulere innovation i den private sektor

5. mindske afhængigheden af fossile brændstoffer, navnlig til vejtransport, opvarmning og elproduktion; skabe yderligere incitamenter til udrulning af kapacitet i stor skala inden for vedvarende energi, navnlig ved at afholde auktioner over vedvarende energi og ved at fremme anvendelsen af langsigtede elkøbsaftaler; øge investeringerne i elnet for at øge den fossilfrie fleksibilitet og muliggøre elektrificering af transport- og industriprocesser; sikre en hurtig gennemførelse af alle funktioner i elektricitetsdatacentret; træffe foranstaltninger til at reducere energiforbruget og kulstofintensiteten i bygningssektoren, navnlig i den offentlige bygningsmasse

6. reducere de negative incitamenter i skatte- og socialsikringssystemet for forældre til at vende tilbage til arbejdet og forbedre udbuddet af børnepasnings- og plejetjenester for at tilskynde flere kvinder til at komme ud på arbejdsmarkedet; styrke økonomiens konkurrenceevne og mindske manglen på arbejdskraft ved at afhjælpe misforholdet mellem udbudte og efterspurgte færdigheder, forenkle anerkendelsen af udenlandske kvalifikationer og øge underrepræsenterede gruppers deltagelse på arbejdsmarkedet; forbedre uddannelsesresultaterne ved at øge deltagelsen i videregående

uddannelse, reducere frafaldsprocenten og yde mere støtte til studerende; øge antallet af studerende og kandidater inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik, især kvinder; udvide adgangen til almen uddannelse på sekundærtrinnet, give eleverne mulighed for at skifte mellem almen uddannelse og erhvervsuddannelse og yde mere støtte til dårligt stillede skoler og elever, herunder romaer.

Udfærdiget i Bruxelles, den 8. juli 2025.

På Rådets vegne

S. LOSE

Formand